

Fortsatt sentralisering

Regionale befolkningsframskrivninger 2002-2020

Helge Brunborg og
Inger Texmon

Statistisk sentralbyrås framskrivninger viser at i løpet av de neste åtte årene kan folketallet komme til å synke i mer enn to av fem norske kommuner, selv om landets samlede folketall er ventet å stige med et par hundre tusen. Befolkningsveksten i kommunene påvirkes mest av flyttemønsteret innenlands, mens folketallet i landet som helhet avhenger av innvandringsoverskudd, fruktbarhet og dødelighet. Det er spesielt kommuner i de nordligste fylkene og det indre Østlandet som vil kunne få lavere folketall. Utkantkommunene har stort sett den eldste befolkningen i dag, men vil få den minste veksten i antall eldre de nærmeste årene. Befolkningen vil bli stadig mer sentralisert, selv uten flyttinger.

Bakgrunn

I over 30 år har Statistisk sentralbyrå laget framskrivninger av befolkningen fordelt på alder og kjønn for alle kommuner i landet. Vanligvis gjøres dette hvert tredje år. I desember 2002 ble nye beregninger offentliggjort, med kommunetall fram til 2020 (Statistisk sentralbyrå 2002b,c,d).

Befolkningsframskrivingene brukes mye i planarbeid, både i kommunene, fylkene og den sentrale forvaltningen. Anvendelsen i forskning har også stort omfang; de utgjør basis for en rekke økonomisk-demografiske planleggingsmodeller og brukes i ulike typer utredningsarbeid. I SSB er det særlig likevektsmodellen MSG og de økonomisk-demografiske framskrivningsmodellene MOSART og MAKKO som utnytter nasjonale tall fra befolkningsframskrivingene.

Forutsetningene for framskrivingene bygger på studier av de demografiske trendene de foregående årene. Selv om det på noen områder legges omfattende analyser til grunn, knytter det seg stor usikkerhet til hvordan den framtidige utviklingen vil bli. Dette gjelder både for landet som helhet og enda mer for de enkelte kommunene. Usikkerheten blir gjennomgående større jo lenger fram i tid vi går. Følgelig har vi valgt ikke å publisere kommunetall for år etter 2020, selv om beregningene er ført så langt fram som til 2050 for landet som helhet. Kommunetallene er betydelig mer usikre enn de nasjonale tallene, særlig fordi det er vanskelig å forutsi antall flyttinger ut og inn av de enkelte kommuner. Flyttingene varierer mye fra år til

år. Generelt er det imidlertid en klar sammenheng mellom antall innenlandske flyttinger og konjunkturutviklingen.

For den enkelte kommune vil blant annet endringer i lokalt næringsliv og boligbygging være avgjørende for framtidig tilflytting og befolkningsvekst. Ett klart eksempel på dette er virkningene av utbyggingen av Gardermoen til hovedflyplass. Vertskommunen og nabokommunene har gjennom de siste årene hatt en langt større befolkningsvekst enn det som kunne forutsies ut fra innflyttingen til regionen i foregående perioder. Et annet eksempel er utbyggingen i forbindelse med etableringen av oljeindustrien, som medførte langvarig sterk befolkningsvekst på Sør-Vestlandet. Omvendt kan nedbygging av kjernevirksomhet i ensidige gruve- eller industrikommuner føre til sterkere utflytting enn det som er observert tidligere. Statistisk sentralbyrå har ikke oversikt over lokale forhold som påvirker flyttestrømmene, og framskrivingene tar derfor ikke direkte hensyn til slike forhold. Beregningene bygger derimot på utviklingen hittil med hensyn til flytting, fødsler og dødsfall. Noe av usikkerheten illustreres ved at det utarbeides alternativer basert på ulike sett av forutsetninger.

Metode og forutsetninger

Befolkningen etter alder og kjønn framskrives ett år om gangen etter den såkalte kohort-komponentmetoden. Beregningen gjøres for 94 prognoseregioner, som med få unntak tilsvarende landets 90 økonomiske regioner (se Standard for økonomiske regioner, Statistisk sentralbyrå 2000). (Bykommunene Kristiansand, Stavanger, Bergen, Trondheim og Tromsø er her skilt ut som egne prognoseregioner, mens Søndre og Nordre Sunnhordland er slått sammen til en region i forbindelse med at Ølen kommune ble flyttet fra Hordaland til Rogaland fylke 1.1.2002.)

Helge Brunborg er forsker ved Seksjon for demografi og levekårsforskning (helge.brunborg@ssb.no).

Inger Texmon er førstekonsulent ved Seksjon for demografi og levekårsforskning (inger.texmon@ssb.no).

Tabell 1. Oversikt over forutsetningene for de regionale framskrivningene 2002-2020¹

| | Registrert | Framskrevet | | |
|--|------------|-------------|--------|--------|
| | | L | M | H |
| Fruktbarhet: Samlet fruktbarhetstall (barn per kvinne) | | | | |
| 2001 | 1,78 | | | |
| 2002 | | 1,74 | 1,75 | 1,77 |
| 2020 | | 1,60 | 1,80 | 2,00 |
| Forventet levealder for nyfødte: År | | | | |
| Menn | | | | |
| 2001 | 76,2 | | | |
| 2002 | | 76,0 | 76,3 | 76,6 |
| 2020 | | 78,0 | 79,3 | 80,6 |
| Kvinner | | | | |
| 2001 | 81,5 | | | |
| 2002 | | 81,4 | 81,6 | 81,9 |
| 2020 | | 83,0 | 84,1 | 85,1 |
| Innenlands mobilitet: Forventet antall flyttinger over livsløpet ² | | | | |
| 1990-1995 | | | | |
| 1996-2001 | 1,9 | | | |
| 2001 | 2,2 | | | |
| 2002 | 2,3 | | | |
| 2002 | | 1,9 | 2,0 | 2,2 |
| 2020 | | 1,9 | 2,0 | 2,2 |
| Nettoinnvandring per år: | | | | |
| Antall | | | | |
| 2001 | 7 955 | | | |
| 2002 | | 16 000 | 18 000 | 19 000 |
| 2003 | | 9 000 | 15 000 | 20 000 |
| 2004-2020 | | 6 000 | 13 000 | 20 000 |

¹ Det er i tillegg utarbeidet et alternativ helt uten flytting (og heller ikke inn- og utvandring), men det omtales ikke i artikkelen.

² Flytting er her definert som endring av prognoseregion i løpet av ett kalenderår. Forventet antall flyttinger ligger derfor på et lavere nivå enn tidligere publiserte verdier, blant annet av Østby (1975) for all flytting mellom kommuner i årene 1950-1972.

Kilde: Befolkningsframskrivningene 2002-2050, Statistisk sentralbyrå.

En egen nedbrytingsrutine fordeler regionale folketall på de 434 kommunene. En samlet formell beskrivelse av modellen BEFREG ble gitt i Rideng mfl. (1985). Senere er det foretatt en rekke justeringer. Særlig gjelder dette metoder for å spesifisere den framtidige utviklingen i fruktbarhet og dødelighet (Statistisk sentralbyrå 1991, 1994b, 1997, 2002a). I forkant av de beregningene som beskrives her, ble det gjennomført en nokså omfattende endring av opplegget for beregning av flyttinger. Dette vil bli grundigere dokumentert senere, men omtales her i vedlegget.

Ved kohort-komponentmetoden blir folketallet i en region framskrevet etter kjønn og alder ved beregning av antall *fødsler* og *dødsfall* (etter alder og kjønn), samt antall *inn- og utflyttere* (begge etter alder og kjønn og medregnet flyttere inn og ut av landet). Til dette trenger vi forutsetninger om den framtidige utviklingen i fruktbarhet, dødelighet, årlig innvandringsoverskudd og dessuten parametere for det innenlandske flyttemønsteret. For hver av disse faktorene har vi utarbeidet tre alternative forutsetninger (se tabell 1). En nærmere diskusjon av forutsetningene er gitt i Statistisk sentralbyrå (2002c).

Tabell 2. Kombinasjoner av forutsetninger i de alternativer som presenteres

| Komponenter som påvirker nasjonalt og regionale folketall | | | Komponent som påvirker regionale folketall | | |
|---|-----------|------------------|--|---------|------|
| Fruktbarhet | Levealder | Nettoinnvandring | Innenlands mobilitet | | |
| | | | Lav | Middels | Høy |
| Lav | Lav | Lav | | LLML | |
| Middels | Middels | Middels | MMLM | MMMM | MMHM |
| Høy | Høy | Høy | | HMHM | |

Kilde: Statistisk sentralbyrå, Befolkningsframskrivningene 2002-2050

Etter at befolkningen i hver region er framskrevet etter alder og kjønn, brytes resultatene ned på kommunalt nivå. Dette skjer i samsvar med observert befolkningsvekst i brede aldersgrupper for hver kommune i samme periode som de regionale flyttestrukturforutsetningene er hentet fra. Kohort-komponentmetoden brukes altså ikke direkte på beregningene for kommunene, fordi mange av dem er for små til å gi stabile estimater.

De fem alternative beregningene av folkemengden som omtales mest i denne artikkelen, bygger på *utvalgte kombinasjoner* av de alternative forutsetningene, som vist i tabell 2. Hvert framskrivingsalternativ er beskrevet med fire bokstaver, som er en kombinasjon av komponentene vist i tabellen ovenfor. Rekkefølgen av bokstavene er alltid den samme: fruktbarhet, levealder, innenlandsk flyttenivå og nettoinnvandring. For eksempel betyr *MMMM* Middels fruktbarhet, Middels levealder, Middels innenlands flyttenivå og Middels nettoinnvandring, det vil si det midtre hovedalternativet, kalt *Middels nasjonal vekst*. I tillegg viser vi resultater fra ett alternativ med lav mobilitet (*MMLM*) og ett med høy mobilitet (*MMHM*), samt ett alternativ der alle komponenter gir lav befolkningsvekst på nasjonalt nivå (*LLML*) og ett der vi får høy nasjonal befolkningsvekst (*HMHM*), se tabell 2. I figur 2 viser vi dessuten konsekvensene for sentralisering av et alternativ helt uten flyttinger (*MM00*).

For *fruktbarheten* forutsetter vi i mellomalternativet at periodefruktbarheten holdes konstant på dagens nivå på 1,8 barn per kvinne, mens lavalternativet forutsetter nedgang og høyalternativet oppgang gjennom hele perioden, til henholdsvis 1,6 og 2,0 i 2020 (se tabell 1). For *levalderen* forutsettes fortsatt økning i alle alternativer: i mellomalternativet like raskt som i de siste 30 år, og i de to andre alternativene noe lavere eller noe høyere enn dette tempoet. Om den framtidige *nettoinnvandringen* forutsetter vi i mellomalternativet at den vil være litt høyere enn det årlige gjennomsnittet i perioden 1998-2001, mens det i lav- og høyalternativene er forutsatt henholdsvis et lavere og et høyere nivå. Det har vært økende nettoinnvandring de siste 30 årene, men med store variasjoner fra år til år.

I tabell 1 er bare forutsetningene fram til 2020 tatt med, da publisering av kommunetall begrenses til

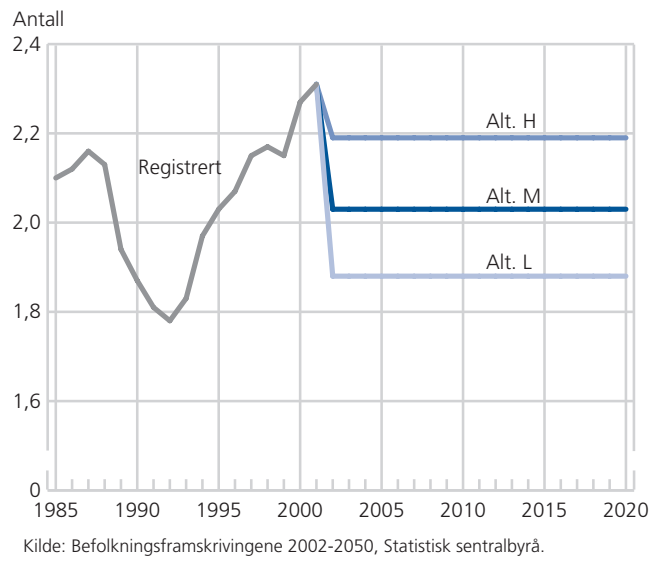
denne perioden. De regionale fruktbarhets- og dødelighetsforskjellene vil ligge fast, slik de ble registrert i 1998-2001 for fruktbarheten og i 1992-2001 for dødeligheten. Dette vil si at en region vil fortsette å ha høyere fruktbarhet enn landsgjennomsnittet gjennom framskrivingsperioden dersom dette var tilfelle de siste årene.

For innenlands flytting tar de tre alternativene utgangspunkt i flytteeaterferden som observert i utvalgte perioder, se tabell 1. Det anvendes *to sett* av opplysninger for hver aldersgruppe for *hver* av disse periodene: det ene er regionale utflyttingssannsynligheter, og det andre er matriser som beskriver hvordan utflytterne fra en gitt region fordeler seg på de øvrige regionene, som vist i tabell 8. De anvendte parametrene holdes konstante gjennom framskrivingsperioden.

De tre basisperiodene er valgt ut fra det innenlandske flyttemønsteret i Norge siden 1990. Mobiliteten var høy på slutten av 1980-tallet, sank så til et lavt nivå i 1992, og har siden økt jevnt. Det har aldri flyttet så mange mellom norske kommuner som i 2001 (men antallet sank litt i 2002). Imidlertid er det viktig å være klar over at det er en del kommuner som avviker fra dette mønsteret, ved f.eks. å ha svært mange flyttinger på begynnelsen av 1990-tallet. Alle de tre alternative flyttemønstrene innebærer en sentralisering av bosettingen, noe vi vil komme tilbake til.

Det er flytting mellom *prognoseregioner* som beregnes i framskrivingen og som derfor er vist for basisperio-

Figur 1. Forventet antall flyttinger over livsløpet. Registrert 1985-2001 og framskrevet 2002-2020



Kilde: Befolkningsframskrivingene 2002-2050, Statistisk sentralbyrå.

dene her, og ikke det som befolkningsstatistikken vanligvis viser, nemlig antall flyttinger mellom *kommuner*. Imidlertid utvikler disse to størrelsene seg parallelt over tid, der antall flyttinger mellom prognoseregionene er om lag 30 prosent færre enn mellom kommunene. I figur 1 er dette illustrert ved hjelp av indikatoren *forventet antall flyttinger over livsløpet*. Dette er et hypotetisk mål som viser hvor mange flyttinger en person kan regne med i løpet av livet, dersom flyttesannsynlighetene er som i observasjonsåret.

Tabell 3. Årlig vekst i totalt folketall 2002-2010, etter fem alternativer. Sentralitet og fylke. Prosent

| | Lav nasjonal vekst LLML | Middels nasjonal vekst MMMM | Høy nasjonal vekst HHMH | Lav mobilitet MMLM | Høy mobilitet MMHM |
|---------------------|-------------------------|-----------------------------|-------------------------|--------------------|--------------------|
| Hele landet | 0,30 | 0,54 | 0,77 | 0,54 | 0,54 |
| Sentralitet | | | | | |
| 0 | -0,32 | -0,10 | 0,10 | 0,03 | -0,25 |
| 1 | 0,01 | 0,22 | 0,42 | 0,35 | 0,07 |
| 2 | 0,24 | 0,44 | 0,64 | 0,40 | 0,48 |
| 3 | 0,53 | 0,79 | 1,04 | 0,76 | 0,83 |
| Fylke | | | | | |
| 01 Østfold | 0,33 | 0,53 | 0,73 | 0,27 | 0,77 |
| 02 Akershus | 0,75 | 1,00 | 1,24 | 0,84 | 1,13 |
| 03 Oslo | 0,41 | 0,76 | 1,09 | 0,90 | 0,66 |
| 04 Hedmark | -0,02 | 0,18 | 0,37 | 0,13 | 0,22 |
| 05 Oppland | 0,00 | 0,20 | 0,39 | 0,26 | 0,14 |
| 06 Buskerud | 0,38 | 0,59 | 0,80 | 0,44 | 0,73 |
| 07 Vestfold | 0,50 | 0,70 | 0,90 | 0,55 | 0,84 |
| 08 Telemark | 0,04 | 0,25 | 0,45 | 0,17 | 0,32 |
| 09 Aust-Agder | 0,37 | 0,59 | 0,81 | 0,68 | 0,51 |
| 10 Vest-Agder | 0,48 | 0,71 | 0,92 | 0,67 | 0,73 |
| 11 Rogaland | 0,54 | 0,80 | 1,05 | 0,81 | 0,79 |
| 12 Hordaland | 0,35 | 0,57 | 0,77 | 0,57 | 0,56 |
| 14 Sogn og Fjordane | 0,00 | 0,20 | 0,41 | 0,35 | 0,05 |
| 15 Møre og Romsdal | 0,08 | 0,28 | 0,47 | 0,31 | 0,24 |
| 16 Sør-Trøndelag | 0,24 | 0,46 | 0,67 | 0,44 | 0,49 |
| 17 Nord-Trøndelag | -0,05 | 0,15 | 0,34 | 0,23 | 0,06 |
| 18 Nordland | -0,17 | 0,04 | 0,24 | 0,24 | -0,18 |
| 19 Troms | 0,07 | 0,31 | 0,54 | 0,50 | 0,12 |
| 20 Finnmark | -0,09 | 0,18 | 0,46 | 0,68 | -0,34 |

Kilde: Befolkningsframskrivingene 2002-2050, Statistisk sentralbyrå.

Denne indikatoren er analog med fruktbarhetsindikatoren *samlet fruktbarhetstall*, som kan tolkes som forventet antall fødsler over livsløpet. Mobilitetsindikatoren er her beregnet som summen av aldersspesifikke sannsynligheter for å endre prognoseregion i løpet av året. Den steg fra 1,8 til 2,3 i perioden 1992-2001. I framskrivningene er flyttemønsteret i alternativet med *lav* mobilitet basert på flyttinger i årene 1990-1995, mens høyalternativet er basert på flyttinger i årene 1996-2001. Mellomalternativet representerer gjennomsnittet av disse, med andre ord flyttinger i hele perioden 1990-2001.

Vekst i nesten alle fylker

Samlet vil folketallet stige med nokså nøyaktig 200 000 personer fram til 2010, fra utgangspunktet på 4,52 millioner i 2002, dersom mellomalternativets forutsetninger legges til grunn. Den årlige tilveksten vil så øke noe, for deretter å avta, slik at den samlede tilveksten fram til 2050 er beregnet til 1,07 millioner. Alle beregningsalternativene innebærer at folketallet vil stige over dette tidsrommet, med så mye som 2,1 millioner i det høyeste alternativet (HHMH) og med så lite som 100 000 i det laveste alternativet (LLML). I det sistnevnte alternativet stiger folketallet til et nivå på 4,8 millioner i 2032, før det begynner å synke.

I denne artikkelen ser vi først og fremst på den regionale befolkningsutviklingen fram til 2010. Også i dette korte tidsperspektivet er det betydelig forskjell mellom de alternative anslagene for tilveksten i det nasjonale folketallet: 111 000 i lavalternativet og 285 000 i høyalternativet, som svarer til en årlig vekstrate på henholdsvis 0,30 og 0,77 prosent. I mellomalternativet er veksten 0,54 prosent (tabell 3). Veksten skyldes økende levealder, et betydelig innvandringsoverskudd og relativt høye fødselstall de første årene. Over en tredjedel av veksten kan forventes å komme i Oslo og Akershus og ytterligere en femtedel på resten av Østlandet, mot bare 3 prosent i Nord-Norge.

Ifølge mellomalternativet blir veksten positiv i samtlige fylker, selv om den er ujevnt fordelt, med en årlig vekstprosent på bare 0,04 i Nordland og hele 1,00 i Akershus. Dersom den innenlandske mobiliteten blir høy (som i 1996-2001) og det regionale flyttemønsteret som var i denne perioden fortsetter (MMHM), vil folketallet i Nordland og Finnmark gå ned – i Finnmark med så mye som 0,34 prosent årlig. Lav mobilitet medfører derimot betydelig mindre forskjeller i befolkningsutviklingen mellom de nordnorske fylkene og vekstfylkene på Østlandet. Noen fylker får imidlertid svak vekst ifølge dette alternativet, særlig Hedmark og Nord-Trøndelag, mens Oslo får sterkest vekst. Naturlig nok er det flere fylker som får nedgang eller stagnasjon i folketallet når den laveste *nasjonale* veksten legges til grunn (LLML). Dette gjelder så vel Nordland og Finnmark som Nord-Trøndelag, Sogn og Fjordane, Oppland og Hedmark, mens Troms, Møre og Romsdal og Telemark får beskjeden vekst. Likevel

vil ingen fylker få så stor tilbakegang som det er beregnet for Finnmark i høymobilitetsalternativet. I motsetning til de andre fylkene har ikke Finnmark store befolkningsentre som kompenserer for tilbakegang i utkantstrøkene.

Økende sentralisering

Sentralitet er en klassifikasjon av kommunene etter deres avstand til større befolkningsentre. Inndelingen er ikke mye brukt i selve beregningsopplegget, men anvendes derimot hyppig ved presentasjonen av resultatene.

Med *sentralitet* menes en kommunes geografiske beliggenhet i forhold til tettsteder av ulike kategorier (SSB 1994a). Det er fire hovednivåer for sentralitet, 0-3: En kommune har *sentralitet 3* når dens befolkningsstyngdepunkt ligger innenfor 75 minutters reisetid (90 minutter for Oslo) fra et tettsted med minimum 50 000 innbyggere (med raskeste transportmiddel unntatt fly); *sentralitet 2* betyr at det er maksimalt 60 minutters reisetid til et tettsted med minimum 15 000 innbyggere og *sentralitet 1* vil si at det er maksimalt 45 minutters reisetid til et tettsted med minimum 5 000 innbyggere. Kommuner som ikke oppfyller noen av disse kriteriene får *sentralitet 0*. Hvis en kommune oppfyller to eller flere kriterier samtidig, velges nivået med høyeste nummer. Kommunen ble klassifisert etter denne definisjonen i 1994, basert på data fra folketellingen i 1990. Klassifiseringen er ikke endret siden. Antall kommuner i hver kategori framgår av tabell 5. (I inndelingen i utflyttingsområder i tabell 8 har vi dessuten skilt ut de seks største byene i et eget sentralitetsnivå.)

Norges befolkning blir stadig mer sentralisert, se figur 2. Sentraliseringen målt på denne måten var særlig rask på slutten av 1980- og 1990-tallet og i 2002. På 1970-tallet bodde det omtrent like mange i de minst og de mest sentrale kommunene, men siden 1985 har en økende andel av befolkningen bodd i de mest sentrale kommunene. I første halvdel av 1980-tallet økte sentraliseringen svakt, noe som bl.a. hadde sammenheng med den økonomiske politikken, med etablering av mange arbeidsplasser i offentlig sektor.

Også framover må vi forvente et stadig mer sentralt bosettingsmønster, som vist i figur 2. Valg av mobilitetsalternativ spiller en relativt beskjeden rolle for dette. I følge våre framskrivninger vil andelen i de mest sentrale kommuner i 2020 vokse fra dagens 53,6 prosent til 55,4 prosent i alternativet med lav mobilitet, og til 56,0 prosent i høymobilitetsalternativet.

Sentraliseringen skyldes imidlertid ikke bare innenlandske flyttinger. Den påvirkes også av innvandringen, som er konsentrert til de største byene (med noen unntak), selv om den ikke er så omfattende at den har noen sterk sentraliseringseffekt. De regionale fruktbarhetsforskjellene virker derimot desentraliserende,

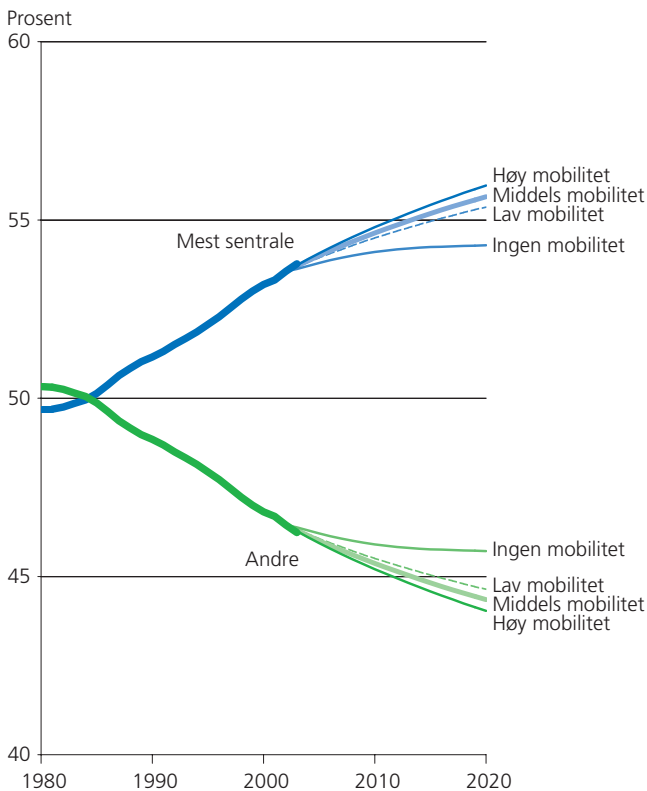
Tabell 4. Noen demografiske variable etter sentralitet, 2001-2002

| Sentralitet | Folketall 1.1.2002 | Andel av samlet folketall 1.1.2002 | Andel kvinner 15-49 år 1.1.2002 | Samlet fruktbar- hetstall 2001 | Forventet levealder ved fødselen 2001 | | |
|-------------|-----------------------|---|--|---|---------------------------------------|---------|--------------------|
| | | | | | Menn | Kvinner | Aritm. gj.snitt |
| 0 | 627 734 | 13,9 % | 21,3 % | 1,931 | 75,78 | 81,69 | 78,74 |
| 1 | 336 039 | 7,4 % | 22,5 % | 1,860 | 75,90 | 81,52 | 78,71 |
| 2 | 1 137 345 | 25,1 % | 23,0 % | 1,763 | 76,00 | 81,32 | 78,66 |
| 3 | 2 422 948 | 53,6 % | 24,6 % | 1,750 | 76,10 | 81,34 | 78,72 |
| Hele landet | 4 524 066 | 100 % | 23,6 % | 1,784 | 76,45 | 81,53 | 78,99 |

Kilde: Befolkningsframskrivingene 2002-2050, Statistisk sentralbyrå.

da fruktbarheten er lavere jo høyere sentraliteten er, se tabell 4. Dødelighetsmønsteret spiller en uklar og liten rolle, da forventet levealder ved fødselen øker med sentraliteten for menn og synker med sentraliteten for kvinner, men forskjellene er små, som vist i tabell 4. Den siste demografiske faktorene som påvirker sentraliseringen er aldersstrukturen. Vi ser av tabell 4 at andel kvinner 15-49 år i befolkningen stiger klart med sentraliteten. I de minst sentrale kommunene er bare 21,3 prosent av kvinnene i de aldrene hvor de kan få barn, mens denne andelen øker til 24,6 prosent i de mest sentrale kommunene. Disse forskjellene skyldes primært tidligere tiders flyttinger og fødsler.

Figur 2. Andel av befolkningen i de mest sentrale (sentralitet 3) og de øvrige kommuner (sentralitet 0-2). Registrert 1980-2002 og framskrevet 2003-2020, ifølge ulike mobilitetsalternativer. Prosent



Sentraliseringen er som i 1994 (basert på folketellingen i 1990) og kommuneinndeling som i 2002. Det er nå 104 kommuner med sentralitet 3 og 330 kommuner med sentralitet 0, 1 eller 2.

Kilde: Befolkningsframskrivingene 2002-2050, Statistisk sentralbyrå.

For å se i hvilken grad det er våre forutsetninger om flyttemønster som fører til sentralisering, har vi sett på konsekvensene av en framskriving helt uten flyttinger, verken innenlandske eller over landegrensene (MM00). Også dette medfører at befolkningen blir mer sentralisert de nærmeste årene, men i langt lavere grad enn i de andre mobilitetsalternativene. Andelen i de mest sentrale kommunene øker da svakt til 54,3 prosent i 2020, se figur 2. Dette er over ett prosentpoeng lavere enn i lavmobilitetsalternativet MMLM. Vi kan altså konkludere at den forventede sentraliseringen framover ikke bare skyldes det flyttemønsteret vi har forutsatt, men også regionale forskjeller i kjønns- og aldersstrukturen i utgangsbefolkningen for framskrivingene (1.1.2002). Fruktbarhetsmønsteret virker svakt desentraliserende og dødelighetsmønsteret har en ubetydelig og usystematisk effekt. Selv om de mest sentrale kommunene har litt lavere fruktbarhet, blir virkningen på fødselstallet altså mer enn kompensert av at disse kommunene har flere kvinner i de aldrene hvor de får barn.

Av de over 200 kommunene med lavest sentralitet er det mange småkommuner, størrelsen er i gjennomsnitt bare 3 100 personer, mot 10 400 for landet som helhet (tabell 5). Samlet vil disse kommunene få noe tilbakegang i folketallet fram til 2010 ifølge mellomalternativet (tabell 3). De vil imidlertid vokse svakt framover dersom landet får høy fruktbarhet, levealder og innvandring (HHMH), eller dersom mobiliteten blir lav (MMLM). At nær halvparten av kommunene har laveste sentralitetsnivå, er med på å forklare at det er så mange kommuner som kan forvente nedgang de kommende årene (tabell 5). På tross av at ingen av fylkene får lavere folketall i mellomalternativet, vil hele 193 kommuner få befolkningsnedgang.

Over halvparten av norske kommuner har under 5 000 innbyggere. Fra 1990 til 2001 sank folketallet i hele 78 prosent av disse og en tilsvarende utvikling kan ventes framover, uansett alternativ (se tabell 6). Blant de 100 største kommunene, med folketall over 10 000, sank folketallet i bare 9 kommuner i 1990-2001. Her viser beregningene at mellom 0 og 11 av disse kommunene kan forvente befolkningsnedgang fram til 2010.

Tabell 5. Antall kommuner med økning eller nedgang i folketallet fram til 2010, etter sentralitet

| Region | Antall kommuner i alt | Gjennomsnittsstørrelse per 01.01.2002 | Endring | Registrert 1990-2001 | Framskrevet 2002-2010 | | | | |
|--------------------|-----------------------|---------------------------------------|---------------------|----------------------|-----------------------|------------|------------|------------|------------|
| | | | | | LLML | MMMM | HHMH | MMLM | MMHM |
| Hele landet | 434 | 10 400 | Nedgang: Økning: | 228 206 | 246 188 | 193 241 | 143 291 | 178 256 | 218 216 |
| Sentralitet | | | | | | | | | |
| 0 | 203 | 3 100 | Nedgang: Økning: | 159 44 | 168 35 | 139 64 | 114 89 | 118 85 | 159 44 |
| 1 | 46 | 7 300 | Nedgang: Økning: | 29 17 | 31 15 | 19 27 | 14 32 | 18 28 | 27 19 |
| 2 | 81 | 14 000 | Nedgang: Økning: | 29 52 | 31 50 | 22 59 | 10 71 | 23 58 | 21 60 |
| 3 | 104 | 23 300 | Nedgang: Økning: | 11 93 | 16 88 | 13 91 | 5 99 | 17 87 | 1 94 |

Kilde: Befolkningsframskrivingene 2002-2050, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 6. Antall kommuner med økning eller nedgang i folketallet fram til 2010, etter størrelse

| Region | Antall kommuner i alt | Endring | Registrert 1990-2001 | Framskrivingsalternativ | | | | | |
|------------------|-----------------------|---------------------|----------------------|-------------------------|-----------|-----------|-----------|-----------|--|
| | | | | LLML | MMMM | HHMH | MMLM | MMHM | |
| Størrelse | | | | | | | | | |
| - 4 449 | 220 | Nedgang: Økning: | 171 49 | 179 41 | 155 65 | 123 97 | 141 79 | 165 55 | |
| 5 000-9 999 | 114 | Nedgang: Økning: | 48 66 | 57 57 | 36 78 | 20 94 | 34 80 | 44 70 | |
| 10 000-49 999 | 90 | Nedgang: Økning: | 9 81 | 10 80 | 2 88 | 0 90 | 3 87 | 9 81 | |
| 50 000- | 10 | Nedgang: Økning: | 0 10 | 0 10 | 0 10 | 0 10 | 0 10 | 0 10 | |

Kilde: Befolkningsframskrivingene 2002-2050, Statistisk sentralbyrå.

Nesten alle sentrale kommuner vil vokse, uansett hvilket alternativ vi ser på. De 104 kommunene med høyest sentralitet utgjøres av områdene rundt de store byene Oslo, Kristiansand, Stavanger, Bergen, Trondheim og Tromsø. Veksten i «noe sentrale kommuner» (2) og «mindre sentrale kommuner» (1) ligger mellom veksten for de mest og minst sentrale kommunene, slik at i gjennomsnitt øker befolkningsveksten med sentraliteten i alle alternativ (tabell 3).

Som forventet, er det størst forskjell i beregnet vekst mellom kommunetypene når det er forutsatt høy mobilitet, og minst med lav mobilitet. Det er også som forventet at forutsetninger som i hovedsak påvirker den nasjonale veksten (og ikke flyttemønsteret) ikke gir noe vesentlig utslag på forskjellene mellom disse kommunetypene.

Stor variasjon i kommunenes vekst

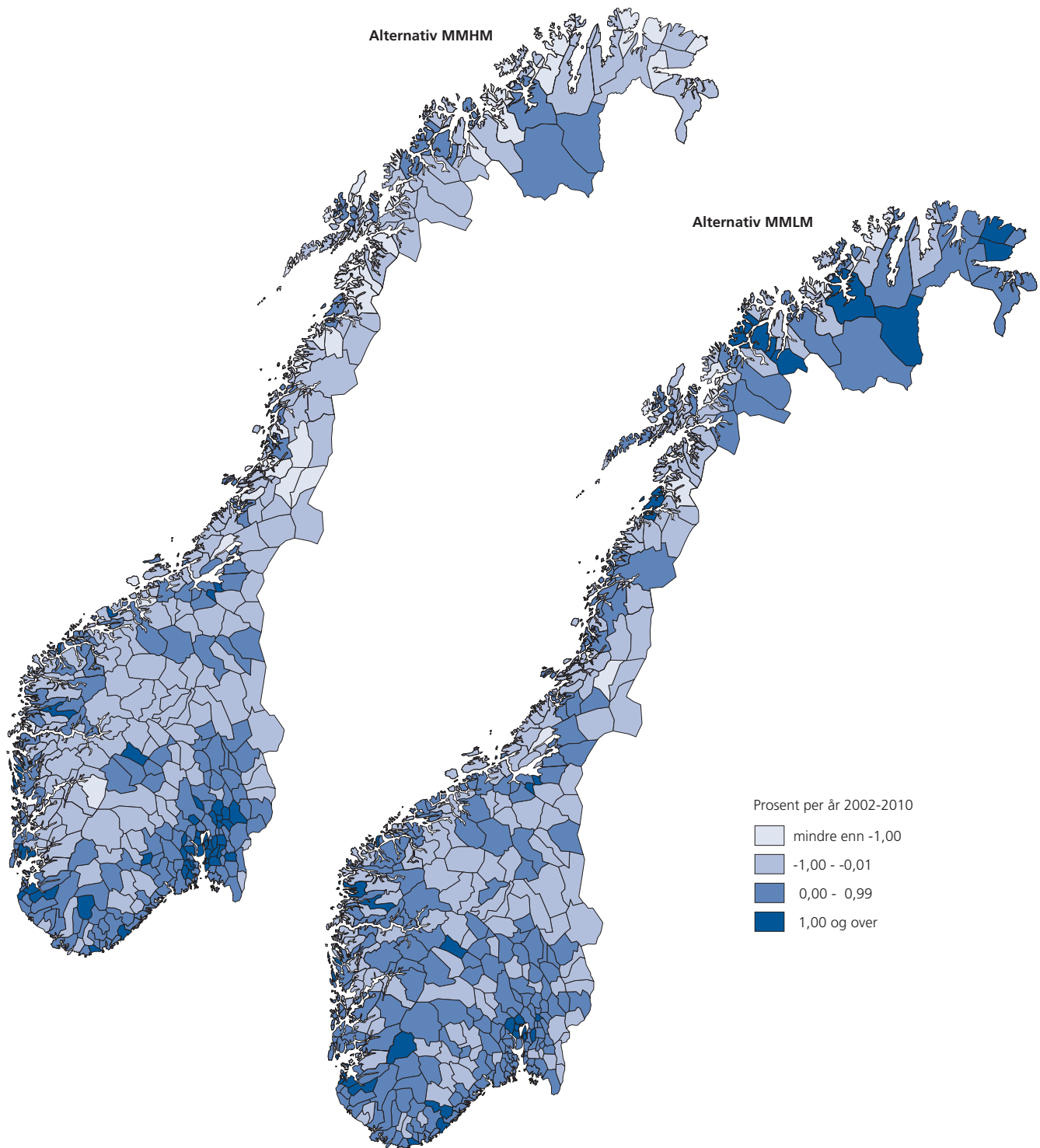
De to kartene i figur 3 viser hvordan den framtidige veksten i hver enkelt kommune vil variere under de to settene av flytteforutsetninger. I alternativ MMHM er som nevnt flyttemønsteret som i 1996-2001, som stort sett tilsvarer høy mobilitet, og i MMLM er flyttemøn-

steret som i 1991-1995, som stort sett tilsvarer lav mobilitet. I begge tilfeller er det imidlertid en del eksempler på kommuner med et flyttemønster som avviker fra denne generelle trenden pga. spesielle lokale forhold. Om et avvikende vekstmønster vil være inn i framskrivingsperioden er usikkert, så de kommunale beregningsresultatene må tolkes med forsiktighet. Brukerne bør vurdere hvilket flyttemønster som er det mest sannsynlige framover for de aktuelle kommuner.

I framskrivingene gir flyttemønsteret fra 1996-2001 en utvikling der vekstkommunene er samlet rundt de største byene og i de kystnære strøk i Sør-Norge. I Nord-Norge vil det bare være noen få vekstkommuner (12 av i alt 89), vesentlig byer, administrasjons- og undervisningssentra. Disse forutsetningene medfører både at mange kommuner får en nokså sterk tilbakegang (opptil 1 prosent årlig) og at en god del kommuner får en tilsvarende sterk befolkningsvekst.

Det andre kartet i figur 3 viser at lav mobilitet fører til at noen flere kommuner bare får en beskjeden befolkningsvekst og at færre vil få nedgang (tabell 6).

Figur 3. Befolkningsveksten i landets kommuner 2002-2010 med henholdsvis høy og lav innenlands mobilitet



Kilde: Befolkningsframskrivingene 2002-2050, Statistisk sentralbyrå.
Kartgrunnlag: Statens kartverk.

I Nord-Norge vil nesten halvparten av kommunene (41 av 89) vokse fram til 2010. Det er særlig fiskerikommunene i Finnmark, kystkommunene i Troms (utenom Tromsø), og de minst sentrale kommunene i Nordland som vil få lav eller negativ vekst. Med lav mobilitet vil dessuten vekstkommunene være mer spredt på kyststrøk og innland, samt sør og nord i landet.

I Akershus og Vestfold vil folketallet vokse i nesten samtlige kommuner under *alle* sett av forutsetninger, mens i Østfold, Nordland og Finnmark er antall kommuner med vekst mer avhengig av flytteforutsetningene.

De siste årene har blant annet kommunene rundt Gardermoen vokst særlig raskt på grunn av stor tilflytting. Mange av dem har hatt betydelig høyere vekst

Tabell 7. Kommuner med høyest og lavest forventet vekst i folke­mengden i hvert fylke fra 2002 til 2010. Alternativ MMMM. Prosent per år

| | Høyest forventet vekst i fylket | | Lavest forventet vekst i fylket | |
|------------------|---------------------------------|----------------|---------------------------------|----------------|
| | Kommune | Prosent per år | Kommune | Prosent per år |
| Hele landet | 0234 Gjerdrum | 1,75 | 1917 Ibestad | -1,93 |
| Østfold | 0138 Hobøl | 1,11 | 0121 Rømskog | -0,48 |
| Akershus | 0234 Gjerdrum | 1,75 | 0239 Hurdal | -0,11 |
| Oslo | 0301 Oslo | 0,76 | | |
| Hedmark | 0427 Elverum | 0,64 | 0432 Rendalen | -0,86 |
| Oppland | 0533 Lunner | 0,72 | 0512 Lesja | -0,71 |
| Buskerud | 0618 Hemsedal | 1,32 | 0615 Flå | -0,74 |
| Vestfold | 0714 Hof | 1,22 | 0728 Lardal | 0,15 |
| Telemark | 0821 Bø | 1,04 | 0829 Kviteseid | -0,43 |
| Aust-Agder | 0941 Bykle | 1,42 | 0929 Åmli | -0,31 |
| Vest-Agder | 1018 Søgne | 1,30 | 1003 Farsund | 0,33 |
| Rogaland | 1142 Rennesøy | 1,57 | 1135 Sauda | -0,64 |
| Hordaland | 1246 Fjell | 1,55 | 1265 Fedje | -0,71 |
| Sogn og Fjordane | 1432 Førde | 1,43 | 1412 Solund | -1,12 |
| Møre og Romsdal | 1516 Ulstein | 1,14 | 1571 Halså | -1,00 |
| Sør-Trøndelag | 1663 Malvik | 1,26 | 1665 Tydal | -0,77 |
| Nord-Trøndelag | 1714 Stjørdal | 0,64 | 1740 Namsskogan | -1,40 |
| Nordland | 1870 Sortland | 0,91 | 1849 Hamarøy | -1,34 |
| Troms | 1902 Tromsø | 0,91 | 1917 Ibestad | -1,93 |
| Finnmark | 2021 Karasjok | 0,88 | 2014 Loppa | -1,49 |

Kilde: Befolkningsframskrivningene 2002-2050, Statistisk sentralbyrå.

enn det den forrige framskrivningen viste (Statistisk sentralbyrå 2002a), da de brukte flyt­te­ob­ser­vas­jon­ene var fra år rundt midten av 1990-tallet og deler av 1980-tallet. Da var ikke veksten på Øvre Romerike kommet skikkelig i gang fordi den nye flyplassen først ble åpnet høsten 1998. Det er imidlertid usikkert hvor lenge den sterke veksten i dette distriktet vil opprettholdes. I den nye beregningen vil Gjerdrum kommune vokse raskest i landet fram til 2010 dersom flyttingene framover blir som på slutten av 1990-tallet, men den kommer først på en 44. plass dersom de blir som på begynnelsen av 1990-tallet. Også Ullensaker (verts­kommune for Gardermoen) og Nannestad får sterk vekst om flyttemønsteret fra 1996-2001 legges til grunn og betydelig lavere vekst dersom det blir som på begynnelsen av 1990-tallet.

Selv om størstedelen av befolkningsveksten vil komme i storbyområdene, viser likevel resultatene at også en god del utkantkommuner vil få betydelig vekst i årene framover. I mellomalternativet vil vekstratene være nær 1 prosent årlig i kommuner som Hemsedal (1,3), Bø (1,0) og Karasjok (0,9). Rask vekst i utkantkommu­ner skyldes som regel spesielle forhold, som utbygging av en næring, en skole eller en institusjon, eller mottak av flyktninger og asylsøkere. I Hemsedal har turistnæringen ekspandert sterkt på 1990-tallet, mens i Karasjok kan veksten ha sammenheng med oppret­tel­sen av Sametinget. I alt vil 64 av de minst sentrale kommunene vokse ifølge mellomalternativet (tabell 5).

På den annen side er det ikke slik at alle sentrale kommu­ner vil vokse raskt. Av de 104 kommunene i denne

kategorien vil 13 få synkende folketall ifølge mellom­alternativet. I Osloområdet gjelder dette bare Hurdal, som kan få en beskjeden tilbakegang, dersom det ikke settes i gang boligprosjekter. I Bergensområdet vil folketallet i Vaksdal synke med 0,7 prosent årlig, som er den sterkeste tilbakegangen blant de mest sentrale kommunene. I Tromsøs nabolag vil Karlsøy få en nok­så klar tilbakegang, og i Trondheimsregionen gjelder det Midtre Gauldal.

Tabell 7 viser for hvert fylke hvilken kommune som vil vokse raskest og langsomst til 2010, ifølge mellom­alternativet.

Vi har sett at dersom mobiliteten er høy, vil det både bli flere kommuner med høy vekst og flere kommuner med lav vekst. I gjennomsnitt er veksten i sentrale kommuner sterkere med høy mobilitet enn med lav mobilitet. Imidlertid er det en rekke sentrale kommu­ner som ikke følger dette mønsteret. Blant annet vil Oslo, Opegaard og Bærum få sterk vekst framover uansett valgt mobilitetsnivå, men veksten blir sterkest når det er mønsteret fra perioden med lav mobilitet som legges til grunn. Selv om flyttemønsteret fra 1996-2001 er karakterisert ved høyere mobilitetsnivå og sterkere omfordeling mellom distrikt og sentrum enn den foregående perioden, forhindret ikke det at enkelte vekstkommuner fikk større tilstrømming i den første perioden. Alt i alt vil en snau tredjedel av de mest sentrale kommunene vokse sterkest med forut­setningene fra perioden med lav mobilitet. På tilsva­rende måte er det en drøy fjerdedel av de minst sen­trale kommunene som vil avta mest i alternativet med lav mobilitet (ikke vist her).

Mange kommuner vil møte store omsorgsbehov

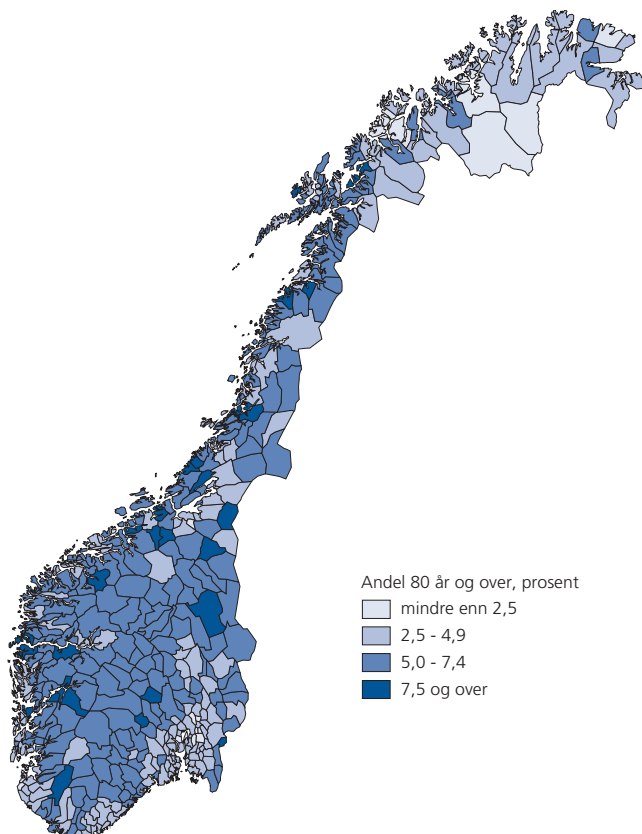
Fordi de eldre utgjør den del av befolkningen som stiller de største kravene til kommunale tjenester, skal vi se nærmere på hvilken utvikling vi kan vente i gruppen over 80 år i de nærmeste årene. Vi legger vekt på en kort tidsperiode, da dette ligger nærmest kommunenes planleggingsperspektiv.

Nasjonalt har både antall og andel eldre økt svært raskt de siste tiårene, både som resultat av utviklingen i levealderen og fordi størrelsen på fødselskullene økte rundt det forrige århundreskiftet. Fordi det kom en bratt nedgang i fødselskullene fra slutten av 1920-årene, med svært lave fødselskull utover 1930-tallet, vil antall personer i gruppen 80 år og over vokse langsommere de neste tiårene enn i de foregående. Spesielt vil vi få en utflating fra rundt 2010 og noen år framover. Deretter vil det bli en svært sterk vekst. Hvor rask denne veksten vil bli, er først og fremst avhengig av hvordan utviklingen i levealderen blir på så lang sikt. For perioden etter 2020 vil anslaget for den eldste gruppen påvirkes noe av hvilket innvandringsnivå som forutsettes. Imidlertid viser alle framskrivingsalternativer at den langsiktige veksten i den eldre del av befolkningen vil gi betydelige utfordringer både når det gjelder trygdefinansiering og omsorgsbehov.

De nærmeste åtte årene vil altså gruppen over 80 år øke beskjedent, med mellom 6 000 (i LLML) og 18 000 (i HHMH) fra et nivå på 202 000 ved inngangen av 2002. I mellomalternativet tilsvarer tilveksten på 11 000 en årlig vekst på 0,70 prosent, som ikke er mye mer enn for befolkningen som helhet (0,54 prosent). For kommunene er det imidlertid store ulikheter i situasjonen, både når det gjelder dagens nivå for andel eldre og den videre vekst i gruppen. Dette skyldes den aldersstruktur kommunene har i utgangsåret 2002 og ikke at vi har forutsatt store regionale forskjeller i dødelighetsutviklingen. Figur 4 viser at i de mest forgubbede kommunene er andelen over 80 år mange ganger så stor som i de «yngste» kommunene. Den varierer fra 12,5 prosent i kystkommunen Bjarkøy i Troms til 1,6 prosent i Klæbu, som er nabokommune til Trondheim.

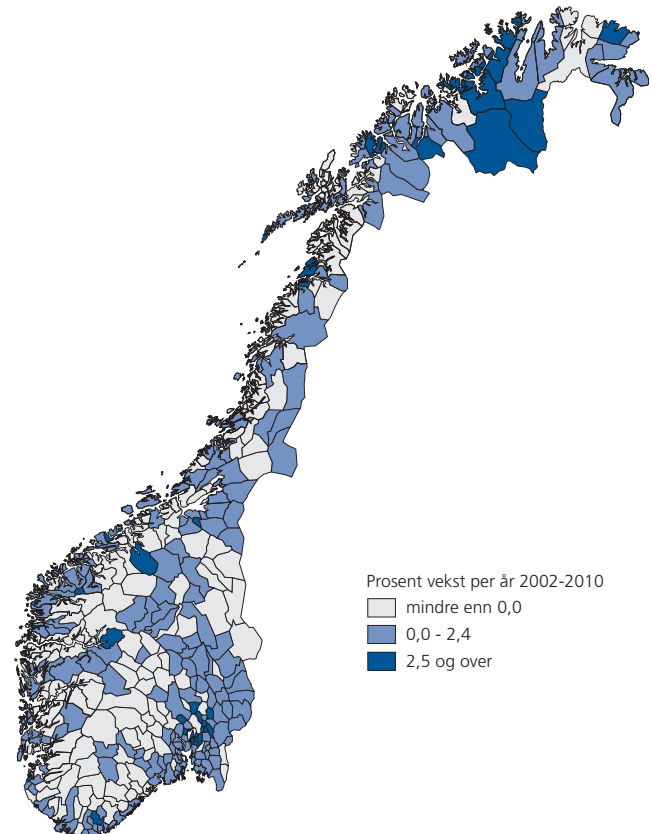
Den yngste befolkningen finner vi i områdene rundt de store byene og ellers i kystnære vekstområder, som en følge av stadige tilskudd av personer i etableringsfasen. Ett klart unntak fra dette er befolkningen i Finnmark og Nord-Troms, der den relativt unge befolkningen delvis forklars med at en del av dem som måtte rømme området mot slutten av siste verdenskrig ikke flyttet tilbake. Aller eldste befolkning finner vi i enkelte innlandskommuner på Østlandet.

Figur 4. Andel eldre 80 år og over i landets kommuner i 2002



Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.
Kartgrunnlag: Statens kartverk.

Figur 5. Vekst i antall personer 80 år og over fra 2002 til 2010



Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.
Kartgrunnlag: Statens kartverk.

Ser vi på den forventede *veksten* i eldrebefolkningen, er det stort sett slik at de kommunene som har eldste befolkning i dag kan vente minst vekst framover og omvendt, men med en del unntak, se figur 5. (Bjarkøy kan forvente den største *nedgangen* i antall personer 80 år og over framover, med 4,7 prosent per år, mens Klæbu vil ha en av de raskest voksende eldrebefolkninger i landet, med 3,9 prosent per år.) Det vil derfor trolig bli mindre forskjeller i aldersstrukturen kommunene imellom.

Referanser

Rideng, Arne, Knut Ø. Sørensen og Kjetil Sørli (1985): *Modell for regionale befolkningsframskrivninger*, Rapport 85/7, Statistisk sentralbyrå.

Statistisk sentralbyrå (1991): *Framskrivning av folke-mengden 1990-2050. Nasjonale og regionale tall*, NOS B 983.

Statistisk sentralbyrå (1994a): *Standard for kommune-klassifisering*, NOS C 192.

Statistisk sentralbyrå (1994b): *Framskrivning av folke-mengden 1993-2050. Nasjonale og regionale tall*, NOS C 176.

Statistisk sentralbyrå (1997): *Framskrivning av folke-mengden 1996-2050. Nasjonale og regionale tall*, NOS C 414. *Framskrivning av folkemengden 1993-2050. Nasjonale og regionale tall*, NOS C 176.

Statistisk sentralbyrå (2000): *Standard for økonomiske regioner*, NOS C 616. Også tilgjengelig på http://www.ssb.no/emner/00/00/nos_c616/.

Statistisk sentralbyrå (2002a): *Framskrivning av folke-mengden 1999-2050. Nasjonale og regionale tall*, NOS C 693. Også tilgjengelig på http://www.ssb.no/emner/02/03/nos_c693/.

Statistisk sentralbyrå (2002b): Dobbelte så mange gamle i 2050: Befolkningsframskrivninger. Nasjonale og regionale tall, 2002-2050. *Dagens statistikk* 5.12.2002, <http://www.ssb.no/folkfram/>.

Statistisk sentralbyrå (2002c): Forutsetninger for framskrivingene 2002-2050: Befolkningsframskrivninger. Nasjonale og regionale tall, 2002-2050. *Dagens statistikk* 5.12.2002, <http://www.ssb.no/folkfram/>.

Statistisk sentralbyrå (2002d): Stor variasjon i kommunenes vekst: Befolkningsframskrivninger. Regionale tall, 2002-2020. *Dagens statistikk* 20.12.2002, <http://www.ssb.no/folkfram/>.

van der Graag, Nicole, Evert van Imhoff og Leo van Wissen (2000): Internal migration scenarios and regional population projections for the European Union, *International Journal of Population Geography* 6:1-19.

van Imhoff, Evert, Nicole van der Graag, Leo van Wissen og Phil Rees (1997): The selection of internal migration models for European regions, *International Journal of Population Geography* 3:137-159.

Østby, Lars (1975): Hvem flytter i Norge? Tendenser i flyttegruppene sammensetning etter 1950. Artikler 73, Statistisk sentralbyrå.

Vedlegg:

Ny metode for beregning av flyttinger: Fra- og tilflyttingsstrømmer

Tidligere ble alle utflyttere fra prognoseregionene samlet i en flyttepott (*pool*) for hele landet for hvert kjønn og hver alder. Deretter ble disse flytterne fordelt på innflyttingsregioner etter faste andeler (etter justering for utvandring og nettoinnvandring). Svakheten ved dette opplegget er at det ikke er noen sammenheng mellom hvor flytterne kommer fra og hvor de flytter til. Dette medfører bl.a. for høy nettoinnflytting og folketall i områder med svak (eller negativ) befolkningsvekst, som i de fire nordligste fylkene. For å ta bedre hensyn til slike forhold har vi for den siste framskrivingen revidert flyttemodellen. Vi samler ikke lenger alle flytterne i en pott, men beregner flyttestrømmer mellom forskjellige regioner, med andre ord anvender vi såkalte flyttematriser. Da antall slike flyttestrømmer mellom prognoseregioner er svært stort ($94 \times 93 = 8\,742$) og mange av dem er små, kan det være store variasjoner i flyttestrømmene fra år til år. Derfor har vi ved estimeringen slått sammen regionene til 19 utflyttingsområder. I tillegg kommer flytting fra utlandet. Videre har vi slått sammen flytterne til fire aldersgrupper (0-17, 18-29, 30-49 og 50-69 år) for begge kjønn under ett, bortsett fra aldersgruppen 18-29 år. Alt dette er gjort for å få mer stabile flytteparametere.

Tabell 8 viser utdrag av en slik matrise med fordelingstall for flyttinger, avhengig av hvor utflytterne fra et område flytter til. Tabellen gir tall for de første ti og de siste ti utflyttingsområdene (av i alt 19) og de første fem og siste fem innflyttingsregioner (av i alt 94), i tillegg til utlandet. Den viser for eksempel at av alle menn og kvinner 30-49 år som flyttet *fra* de minst sentrale områder på Østlandet i 1995-2001, flyttet 0,4 prosent *til* Halden, 0,7 prosent *til* Moss, 16,1 prosent *til* Oslo, og 9,2 prosent *til* utlandet. Den viser også at av alle i denne aldersgruppen som flyttet *fra* utlandet, flyttet hele 22,7 prosent til Oslo og 0,3 prosent til Kirkenes. De siste tallene viser at innvandrere har en annen fordeling på regioner enn innenlandske flyttere, med en sterk konsentrasjon til Oslo og de største byene. Dette tar den reviderte modellen hensyn til. Tidligere ble innvandrere fordelt på regioner på samme måte som innenlandske flyttere. Inspeksjon av matrisene viser ellers at mye av den innenlandske flyttingen foregår innenfor landsdeler og fylker, for eksempel mellom naboregioner. Fullstendig versjon av denne tabellen finnes på Statistisk sentralbyrås nett-

sider, se <http://www.ssb.no/samfunnspeilet/utg/200302/04/tab-2003-05-08-01.html>.

Gevinsten ved den nye beregningsmåten kan illustreres ved et eksempel. Siden befolkningen i Akershus øker gjennom hele framskrivingsperioden, vil antall innflyttere til enkeltregionene i dette fylket øke fordi det vil bli flere utflyttere fra naboregionene (siden vi har forutsatt konstante utflyttingssannsynligheter). I den gamle modellen fikk Akershusregionen en fast andel av *hele* landets flyttmasse, som ga et lavere innflyttertall siden landets folketall vokser langsom-

mere enn Akershus. Dermed var det en tendens i det gamle opplegget til å *undervurdere* innflyttingen til typiske vekstområder utover i framskrivingsperioden, mens innflyttingen til typiske nedgangsområder ble *overvurdert*. Dette indikerer at den nye beregningsmåten gir en mer realistisk videreføring av observerte flyttmønstre, gitt at andre elementer i beregningen holdes uendret. Metoden er for øvrig anvendt ved tilsvarende beregninger utført i enkelte andre land, men vanligvis ikke på så lavt geografisk nivå som her (van der Graag mfl. 2000, van Imhoff mfl. 1997).

Tabell 8. Andel av alle utflyttere fra et område som flytter til en gitt region, etter fraflyttingsområde, landsdel og sentralitet. Menn og kvinner 30-49 år. 1996-2001. Prosent

| Tilflyttingsregion | Fraflyttingsområde | | | | | | | | | | | |
|----------------------------|--------------------|------------|------------|------------|---------------|-----|-----------|-----------|------------|------------|------------|----------|
| | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | ... | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 |
| | Landsdel | | | | | | | | | | | |
| | Øst-landet | Øst-landet | Øst-landet | Øst-landet | Agde/Rogaland | ... | Trøndelag | Trøndelag | Nord-Norge | Nord-Norge | Nord-Norge | Utlandet |
| Tilflyttingsregion | Sentralitet/By | | | | | | | | | | | |
| | 0-1 | 2 | 3 | Oslo | 0-1 | ... | 3 | Tr.heim | 0-1 | 2 | Tromsø | |
| Hele landet | 100,0 | 100,0 | 100,0 | 100,0 | 100,0 | ... | 100,0 | 100,0 | 100,0 | 100,0 | 100,0 | 100,0 |
| 1 Halden | 0,4 | 1,6 | 0,5 | 0,4 | 0,3 | ... | 0,2 | 0,3 | 0,4 | 0,3 | 0,2 | 0,6 |
| 2 Moss | 0,7 | 2,6 | 1,7 | 1,4 | 0,3 | ... | 0,5 | 0,5 | 0,7 | 0,4 | 0,6 | 0,8 |
| 3 Fredrikstad/Sarpsborg | 1,5 | 2,3 | 3,0 | 1,9 | 1,1 | ... | 0,8 | 0,8 | 1,7 | 2,4 | 1,3 | 1,6 |
| 4 Askim/Mysen | 0,8 | 1,4 | 2,0 | 1,5 | 0,2 | ... | 0,3 | 0,3 | 0,4 | 0,3 | 0,1 | 0,6 |
| 5 Follo | 1,7 | 2,0 | 2,8 | 9,8 | 0,9 | ... | 0,7 | 1,1 | 1,5 | 1,3 | 1,8 | 2,7 |
| 6 Bærum/Asker | 3,1 | 3,2 | 3,4 | 14,7 | 1,2 | ... | 1,1 | 2,7 | 2,0 | 2,1 | 2,9 | 6,3 |
| 7 Lillestrøm | 5,1 | 2,7 | 4,3 | 14,3 | 1,0 | ... | 1,1 | 2,0 | 2,3 | 2,0 | 1,6 | 2,8 |
| 8 Ullensaker/Eidsvoll | 2,1 | 1,2 | 3,5 | 3,0 | 0,4 | ... | 0,3 | 0,6 | 0,9 | 0,6 | 0,8 | 0,8 |
| 9 Oslo | 16,1 | 17,4 | 25,6 | . | 6,3 | ... | 4,2 | 11,7 | 10,2 | 11,3 | 12,8 | 22,7 |
| 10 Kongsvinger | 1,6 | 0,8 | 1,3 | 1,1 | 0,3 | ... | 0,1 | 0,3 | 0,4 | 0,4 | 0,2 | 0,6 |
| . | | | | | | | | | | | | |
| 85 Tromsø kommune | 0,8 | 0,8 | 0,5 | 0,7 | 0,6 | ... | 0,4 | 1,2 | 9,3 | 6,0 | . | 2,0 |
| 86 Harstad | 0,2 | 0,3 | 0,2 | 0,2 | 0,3 | ... | 0,2 | 0,5 | 3,0 | 0,4 | 3,3 | 0,6 |
| 87 Tromsøs omegns kommuner | 0,1 | 0,1 | 0,1 | 0,1 | 0,1 | ... | 0,1 | 0,1 | 0,9 | 0,5 | 6,0 | 0,2 |
| 88 Andselv | 0,4 | 0,3 | 0,3 | 0,2 | 0,2 | ... | 0,2 | 0,2 | 1,3 | 1,6 | 2,2 | 0,2 |
| 89 Finnsnes | 0,2 | 0,2 | 0,1 | 0,1 | 0,3 | ... | 0,4 | 0,1 | 1,5 | 1,8 | 3,9 | 0,3 |
| 90 Nord-Troms | 0,1 | 0,1 | 0,1 | 0,1 | 0,3 | ... | 0,1 | 0,1 | 0,8 | 0,6 | 2,9 | 0,2 |
| 91 Vadsø | 0,2 | 0,2 | 0,1 | 0,2 | 0,2 | ... | 0,4 | 0,2 | 1,7 | 0,6 | 1,3 | 0,8 |
| 92 Hammerfest | 0,3 | 0,4 | 0,3 | 0,3 | 0,6 | ... | 0,2 | 0,4 | 2,4 | 1,5 | 2,9 | 0,7 |
| 93 Alta | 0,2 | 0,3 | 0,2 | 0,2 | 0,1 | ... | 0,1 | 0,3 | 2,4 | 0,8 | 2,5 | 0,4 |
| 94 Kirkenes | 0,2 | 0,2 | 0,1 | 0,1 | 0,1 | ... | 0,2 | 0,2 | 0,8 | 0,5 | 0,7 | 0,3 |
| 95 Utlandet | 9,2 | 14,3 | 13,2 | 19,6 | 12,0 | ... | 5,7 | 17,5 | 7,3 | 8,2 | 14,7 | . |

Kilde: Befolningsframskrivningene 2002-2050, Statistisk sentralbyrå.